

TULEVAISUUDEN TEKIJÄT

TIETEENTEKIJÖIDEN VAALITAVOITTEET 2027-2031

TIETEENTEKIJÄT – TULEVAISUUDEN TEKIJÄT

Suomen vahvuus rakentuu osaamisesta, tutkimuksesta ja toimivasta koulutusketjusta. Se antaa ihmisille mahdollisuuden kehittää osaamistaan ja luo perustan tieteen ja tutkimuksen pitkäjänteiselle tekemiselle. Vahvistamalla tutkimuksen, akateemisen vapauden ja koulutuksen edellytyksiä turvaamme sivistystä, demokratiaa, ekologista kestävyyttä ja kilpailukykyä – nyt ja tulevaisuudessa.

Osaamisyhteiskunta luottaa akateemiseen vapauteen ja tutkittuun tietoon

Akateeminen vapaus on korkeakoulutuksen ja tutkimuksen perusta. Se tarkoittaa tutkijoiden oikeutta valita vapaasti tutkimusaiheensa, opettaa ja keskustella ideoista vapaasti sekä jakaa tutkimustuloksia ilman pelkoa häirinnästä tai sensuurista. Akateeminen vapaus on välttämätöntä kriittisen ajattelun ja riippumattoman tieteen edistämiseksi. Se turvaa korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laatua ja on yksi demokraattisen yhteiskunnan peruspilareista. Tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus on kirjattu lainsäädäntöömme. Silti tutkijoiden ja tutkimusorganisaatioiden akateemista vapautta haastavat ja rajoittavat erilaiset tekijät niin meillä kuin maailmalla.

- Turvataan tieteen laaja-alaisuus ja riippumattomuus takaamalla tieteen vakaa ja pitkäjänteinen perusrahoitus.
- Lisätään maalittamisen kriminalisointi lainsäädäntöön tieteen vapauden lujittamiseksi ja tieteen tekemisen turvaamiseksi.
- Varmistetaan tieteellisen tiedon systemaattinen hyödyntäminen päätöksenteossa parantamalla tiedeneuvonnan rakenteita eduskunnassa ja ministeriöissä.

Korkeakoulujen rahoitusmallien tervehdyttämällä parempaa vaikuttavuutta

Suomen on varmistettava laadukas ja osaamistavoitteisiin vastaava korkeakoulutus, joka perustuu vahvaan koulutusketjuun. Korkeakoulutettujen määrää lisättäessä on pidettävä kiinni koulutuksen laadusta. Korkein opetus perustuu tutkimukseen, ja

samat tieteentekijät sekä tutkivat että opettavat. On pöyristyttävää, että Suomessa korkein opetus ja – tutkimus on pätkätöiden varassa. Esimerkiksi yliopistoissa vain 30 % opetus- ja tutkimushenkilöstöstä on vakituisessa työsuhteessa. Suomessa on pohjoismaisten korkeakoulujen vertailussa ylivoimaisesti huonoin opiskelija-opettaja-suhdeluku. Niukat resurssit ja jatkuva epävarmuus heikentävät niin henkilöstön kuin opiskelijoiden hyvinvointia ja korkeakoulutukselle asetettuja tavoitteita.

- Kehitetään korkeakoulutusta duaalimallin pohjalta. Tervehdytetään korkeakoulujen rahoitusmalleja kohdentamalla panostuksia korkeakoulujen perusrahoitukseen ja vähentämällä eri tulosindikaattoreiden merkitystä. Siten mahdollistetaan korkeakoulujen profiloituminen omille vahvuusalueille ja motivoidaan niitä keskinäiseen yhteistyöhön.
- Toteutetaan yli vaalikausien ulottuva parlamentaarinen suunnitelma korkeakoulujen ennakoitavasta perusrahoituksesta ja kytketään se kustannustason kehitykseen.
- Huolehditaan koko koulutusketjusta ja että laadukasta koulutusta ja sen myötä syntyvää osaamista ja valmiuksia saavutetaan kaikilla koulutusasteilla varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen ja jatkuvaan oppimiseen.
- Turvataan tutkintoon johtavan korkeakoulutuksen maksuttomuus myös jatkossa.

Luodaan kestäväää kasvua pitkäjänteisellä panostuksella TKI-toimintaan

Nykyinen T&K-rahoituslaki ja investoinnit ulottuvat vuoteen 2030. Seuraavalla hallituskaudella tehdään merkittävät päätökset siitä, miten Suomen T&K-politiikka ja panostukset kehittyvät sen jälkeen. Esitämme, että Suomessa panostetaan jatkossakin rohkeasti tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan.

- Huolehditaan, että vuodelle 2030 asetettu tavoite T&K panostuksista (4 % bruttokansantuotteesta) saavutetaan ja sen jälkeen taso vähintään säilytetään.
- Suunnataan T&K panostukset tavalla, joka turvaa tieteellisen toiminnan laajalaisuuden ja vahvistaa koko TKI-ketjua perustutkimuksesta innovaatioihin. Edistetään 4 % tavoitetta T&K-toiminnan panostuksista myös EU:n tasolla.
- Kohdennetaan T&K-rahoitusta suoraan korkeakoulujen toimintaan, ja kannustetaan niitä toimimaan yli sektorirajojen. Näin korkeakoulut voivat tukea TKI-toiminnan ja toimijoiden keskinäistä vuorovaikutusta ja uuden osaamisen juurruttamista yhteiskuntaan.

- Kohdennetaan T&K panostuksia erityisesti postdoc-uravaiheeseen. Tiivistetään sektorit ylittävää tutkimusyhteistyötä ja edistetään tutkijoiden liikkuvuutta eri sektoreiden ja organisaatioiden välillä.

- Huomioidaan tohtorikoulutuksen laajentaminen perusrahoituksessa niin, että kokoaikainen väitöskirjatyöskentely tapahtuu pääsääntöisesti työsuhteessa ja työsuhteet kattavat koko tutkinnon suorittamisen ajan. Arvioidaan tohtorikoulutuksen laajentamisen tarpeita suhteessa tohtoreiden uranäkymiin. Tohtorikoulutuksen laajentaminen on mielekästä vain, jos tohtoreille on riittävästi uravaihtoehtoja koulutusta ja osaamista vastaaviin tehtäviin.

Kansainvälisistä osaajista on välttämätöntä pitää kiinni

Tiede on perusluonteeltaan kansainvälistä ja ylirajaista. Suomalainen tiede ei pärjää ilman kansainvälisiä osaajia. Korkeakoulutus, tiede ja tutkimus ovat avainasemassa Suomen kansainvälistymisessä ja kansainvälisten osaajien houkuttelussa maahamme. Ulkomaisten opiskelijoiden ja henkilökunnan rekrytointi on tehtävä eettisesti ja annettava heille todellinen kuva Suomen toimeentulo- ja työmahdollisuuksista sekä kielitilanteesta.

- Uudistetaan tutkijan oleskelulupa niin, että se kannustaa asettumaan Suomeen. Myönnetään ulkomaalaiselle väitöskirjatutkijalle oleskelupa kerralla koko tutkinnon suorittamisen ajaksi.

- Toimeenpannaan yksilöitä motivoivaa maahanmuuttopolitiikkaa. Turvataan kotimaisten kieltemme opintotarjonta niin, että opintoihin on mahdollista osallistua elämän ja uran eri vaiheissa.

Apurahalla työskenteleville parempi toimeentulo ja ostovoima

Apurahat muodostavat keskeisen osan suomalaista tieteen rahoitusta. Silti apurahalla toimivat tutkijat kohtaavat monenlaisia haasteita, jotka liittyvät muun muassa toimeentuloon ja sosiaaliturvaan.

- Vahvistetaan apurahalla työskentelevien toimeentuloa ja ostovoimaa nostamalla verottoman apurahan määrä vähintään 35 000 euroon vuodessa. Puretaan verovapaan apurahan tason yhteys valtion taiteilija-apurahaan.

